

Studiehandledning

Vetenskapsteori och forskningsmetodik 15 hp

Theories of Science and Research Methodology in Social Work

15 ECTS Credits

Kurskod: 745G54

Kursansvarig: Gunilla Petersson, gunilla.e.petersson@liu.se och
Susanne Kelfve, susanne.kelfve@liu.se

Examinator: Gunilla Petersson, gunilla.e.petersson@liu.se

Vetenskapsteori och forskningsmetodik 15 hp

745G54

Inledning

Välkommen till kursen *Vetenskapsteori och forskningsmetodik* i socialt arbete. Vi hoppas att den här studiehandledningen ska hjälpa dig att orientera dig genom kursen.

Kursen är en fortsättningskurs där du fördjupar dina kunskaper i forskningsmetoder, vetenskapsteori och vetenskapligt skrivande. Den inleds med två generella föreläsningar om problemformulering och jämförande perspektiv i forskning. Därefter ges fördjupad kunskap kring kvalitativa metoder respektive kvantitativa analysmetoder. I kursen fördjupas också kunskaperna om forskningsetiska frågor och vetenskapsteoretiska perspektiv och deras relation till olika forskningsintressen och forskningsmetoder.

Kvalitativ metod repeteras och fördjupas genom frågor kring forskningsdesign och kvalitet i kvalitativa studier. Kursen behandlar också enskilda kvalitativa metoder: fokusgrupper, diskursanalys, narrativ analys, netnografi och etnografisk metod.

Med blick på kvantitativ analys repeteras först frågor kring design och genomförande av kvantitativa studier samt grundläggande statistiska metoder. Därefter behandlas olika statistiska metoder för bi- och multivariat analys, samt relaterade tester på signifikans.

Kursens avslutas med planering av det självständiga arbetet i form av en PM som behandlas vid seminarium. Innan dess skall du också granska och diskutera en uppsats i socialt arbete på grundläggande nivå.

Som guide genom kursen behöver du de detaljanvisningar som finns i dokumentet: *Detaljschema*. Eftersom kursen är så pass lång är detaljschemat uppdelat i två dokument, där det första sträcker sig från kursstart till v 7 och det andra från v 8 till v 13. Båda dokumenten läggs in på LISAM i mappen kursinformation och i dem finner du vad som bör läsas till varje tillfälle samt hur momenten skall genomföras i distansläget.

Kursens lärandemål

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- redogöra för och diskutera vetenskapsteoretiska frågor och forskningsmetoder inom socialt arbete
- formulera för socialt arbete relevanta forskningsproblem och diskutera dessa i relation till forsknings- och analysmetoder
- använda samt på ett fördjupat sätt reflektera kring olika vetenskapsteoretiska utgångspunkter i relation till val av forskningsmetod
- använda olika datainsamlings- och analysmetoder samt relatera dessa till olika forskningsfrågor

- på ett fördjupat sätt reflektera kring olika forskningsdesigner i relation till aktuellt forskningsproblem
- kritiskt granska och på ett fördjupat sätt reflektera över kvalitet i vetenskapliga texter
- självständigt planera och lägga upp en studie utifrån valt forskningsproblem
- självständigt söka, sammanställa och analysera aktuell forskning inom socialt arbete
- självständigt identifiera och diskutera forskningsetiska dilemman i relation till valt forskningsupplägg

Kursen innehåll

I kursen fördjupas kunskaperna om vetenskapsteoretiska perspektiv och deras relation till olika kunskapsintressen. Vidare ges fördjupade kunskaper om kvantitativa och kvalitativa analysmetoder, samt om kvalitet och forskningsetik i socialvetenskaplig forskning. Kursen avslutas med planering av självständigt arbete/examensarbete i vilket ingår litteratursökning samt reflektion kring metodologiska och teoretiska ställningstaganden.

Examination

Examination av kursen sker genom salstentamen (i distansläge utbytt till distanstentamen), skriftliga individuella uppgifter, övningsuppgifter samt muntliga redovisningar och diskussioner i grupp. Följande examinerande moment ingår i kursen:

- Distanstentamen motsvarande 5 hp.
- PM för självständigt arbete, motsvarande 6 hp
- Examinerande uppgifter i kvantitativ metod om 1,5 hp
- Examinerande seminarium granskning av uppsats 1 hp
- Workshop i kvalitativ analys 0,5 hp
- Examinerande seminarium i vetenskapsteori 1 hp

Distanstentamen samt PM för det självständiga arbetet ligger till grund för det graderade kursbetyget, men för att bli godkänd på kursen måste du vara godkänd på alla examinerande moment. De enskilda uppgifternas innehåll beskrivs under särskilda rubriker senare i texten. För PM och inlämningsuppgifter gäller att dessa skall vara inlämnade vid de tidpunkter och enligt de anvisningar som följer senare i texten. Uppgifterna examineras individuellt även om de redovisas i arbetsgruppen.

De examinerande momenten ser vi inte bara som en form av kunskapskontroll utan också som lärtillfällen. Syftet med dem är att du som studerande, tillsammans med arbetsgruppen och andra studenter, ska ha möjlighet att bearbeta det stoff som behandlas på kursen.

OBS: kontrollera tider för inlämning av uppgifter på LISAM och läs de detaljanvisningar som läggs in under kursinformation på LISAM.

Distanstentamen

Salstentamen kommer på grund av pandemin att den här terminen att bytas ut till en sk distanstentamen. Detta innebär att tentan genomförs som en hemtentamen via inlämning på LISAM. Skillnaden är dock att tentamenstiden är densamma som för en salstentamen, det vill säga fyra timmar. Även om ni således har tillgång till kurslitteraturen vid tentamen behöver man redan tidigare vara inläst på denna för att klara tentan inom den angivna tiden. Inlämnade svar sänds till URKUND för granskning.

Distanstentamen: Den litteratur och det stoff som examineras på tentan är följande:

- Ahrne och Svensson (red), hela boken utom kap 8, 9, 15 och 16
- Larsson (se PDF på LISAM för mer läsbar text),
- Djurfeldt, et al.
- Dahlstedt och Gruber (red) kap 4

Kriterier för betygssättning på kursen

Vid betygssättning sammanräknas poäng från salstentamen och uppsats PM. För betyget G krävs 23 poäng och för betyget VG krävs 34 poäng.

Salstentamen omfattar 20 poäng, för godkänt krävs 10 poäng och för VG 15 poäng. Uppsats-PM ger totalt 24 poäng, för betyget godkänd krävs 13 poäng och för betyget väl godkänd krävs 19 poäng.

Sammanställning av examinerande moment och provkoder

Provkod	Moment	Poäng	Betyg
TEN 2	Salstentamen	5 hp	U, G/VG
EXM 3	Uppsats-PM	6 hp	U, G/VG
SE 10	Seminarium: Kvantitativ metod	1 hp	u/g
SE 11	Workshop: Kvantitativ metod	0,5 hp	U/G
SE12	Workshop: Kvalitativ analys	0,5 hp	U7G
SEM 7	Vetenskapsteori	1 hp	U/G
SEM 8	Uppsatsgranskning	1 hp	U/G

Information om undervisning/arbetsformer

Introduktion

Kursens introduktion är ett viktigt tillfälle för det fortsatta arbetet i kursen. Där görs en närmare genomgång av kursens innehåll, arbets- och examinationsformer samt av

litteraturen, allt med koppling till lärandemålen. Där ges också information om tidigare kursvärdering och eventuella förändringar i kursen.

Ta med studiehandledningen och litteraturlistan till introduktionstillfället.

Föreläsningar

Föreläsningarna introducerar eller fördjupar olika delar i kursen. I en metodkurs som denna är det stoff som behandlas ofta abstrakt, i synnerhet i fråga om vetenskapsteori. Det är därför viktigt att du läser kurslitteraturen innan föreläsningarna så att du kan dra nytta av dessa på bästa sätt och kan utnyttja möjligheten att ställa frågor kring litteraturen.

Emellertid är föreläsningarna inte enbart ett komplement till litteraturen, då de också ger kunskaper som går utöver litteraturen och som kan vara av vikt vid PM-skrivande och i andra examinerande uppgifter. Extra viktigt att komma ihåg är att det stoff som tas upp på föreläsningarna i kvantitativ metod ligger till grund för distanstentamen.

Seminarier

Seminarier avslutar ibland vissa avsnitt i kursen och du som studerande får tillfälle att bearbeta och diskutera det aktuella kursinnehållet. Seminariet är ett lärtillfälle där alla förväntas delta i en aktiv diskussion av de frågor som lyfts. Seminarium sker i arbetsgruppen eller tillsammans med andra arbetsgrupper. Samtliga seminarier under kursen är examinerande och vid frånvaro görs en särskild uppgift. Tänk på att det är du som student som gör seminariet till vad det blir. Ju bättre du som student är förberedd och ju mer du deltar i diskussionen desto bättre blir seminariet.

Till de flesta av kursens examinerande seminarier krävs inträdesbiljett, hur denna skall vara utformad hittar du i instruktionerna till respektive seminarium.

Övningar och workshops

På kursen sker färdighetsträning i form av övningar i kvantitativa analysmetoder samt en workshop i induktiva analysmetoder. Men du övar också dina färdigheter i vetenskapligt skrivande, kritisk granskning av vetenskapliga texter, litteratursökning, källkritik på internet och forskningsplanering.

Vetenskapligt skrivande

Inom kursen kommer du att skriva en längre och flera kortare texter. Det är självklart att du alltid använder dig av referenser och infogar en referensförteckning i slutet av texten. Referenser skrivs enligt Harvardsystemet eller enligt annat korrekt använt vetenskapligt referenssystem som Oxford eller APA. Observera att referenser skall anges med sidnummer i alla de texter som du skriver under kursen. Guide till Harvardsystemet hittar du på bibliotekets hemsida.

De begränsningar av sidantal som anges omfattar inte referenslista och försättsblad. Avdrag i poäng görs om det angivna sidantalet överskrids. Glöm inte att paginera dina texter.

Texterna skall (om inte annat anges) skrivas på svenska. Textstorleken skall motsvara 12 punkter i Times och radavståndet vara 1,5.

LISAM

Den utbildningsplattform som används under kursen är LISAM <http://lisam.liu.se>. All kursinformation, olika kursdokument samt kurskommunikation läggs ut där.

Schema

Aktuellt schema med lokaler publiceras i Time Edit <https://se.timeedit.net/web/liu/db1/schema/>. Var uppmärksam på uppdateringar och förändringar av schemat och lokaler som kan ske under kursens gång.

Lärare som medverkar i kursen

På kursen finns två kursansvariga. Gunilla Petersson är kursansvarig och examinator för kursen som helhet samt den kvalitativa delen, medan Susanne Kelfve är ansvarig för de kvantitativa momenten. Gunilla Petersson och Ulrika Wernesjö är ansvariga för seminarierna i kvalitativ analys och uppsatsgranskning. Susanne Kelfve ansvarar för undervisningen och seminarierna i kvantitativ metod. Magnus Nilsson och Susanne Kelfve ansvarar för undervisningen i vetenskapsteori där Magnus är den som ansvarar för seminarier. Den till socionomprogrammet knutna bibliotekarien är ansvarig för undervisningen i informationskompetens. Föreläsningen kring forskningsetik hålls av en tidigare ledamot i etikprövningsnämnden i Linköping. Gunilla Petersson, Magnus Nilsson, Ulrika Wernesjö, Marie Gustavsson, Karin Osvaldsson Cromdal, Sofia Nordmark och Susanne Kelfve är de lärare som bedömer uppsatspromemorior på kursen.

De föreläsare som medverkar på kursen är speciellt insatta i just den metod som de föreläser om. Du är alltid välkommen med frågor och tankar om kursen och dina egna studier.

Kontaktuppgifter till kursansvarig och lärare på kursen

Dimitis Michailakis, Professor, avd för socialt arbete
Dimitris.Michailakis@liu.se

Magnus Dahlstedt, Professor, avd för socialt arbete
Magnus.Dahlstedt@liu.se

Maline Holmlund, Adjunkt, avd för socialt arbete
Maline.Holmlund@liu.se

Marie Gustavsson, Lektor, avd. för socialt arbete
Marie.Gustavsson@liu.se

Susanne Kelfve, Lektor , avd för socialt arbete
Susanne.Kelfve@liu.se

Magnus Nilsson, Lektor, avd för socialt arbete
Magnus@Nilsson@liu.se

Karin Osvaldsson Cromdal, Lektor, avd för socialt arbete
Karin.Osvaldsson@liu.se

Gunilla Petersson, Lektor, avd för socialt arbete, kursansvarig
Tel: 011- 363636
Gunilla.E.Petersson@liu.se

Sofia Nordmark, Lektor, avd för socialt arbete
Sofia.Nordmark@liu.se

Ulrika Wernesjö, Lektor, avd för socialt arbete
Ulrika.Wernesjö@liu.se

Ingemar Grandin, Lektor, IKOS
Ingemar.Grandin@liu.se

Examination och obligatoriska moment

Examinerande Workshop: Kvalitativ analys

Litteratur: Dahlstedt och Gruber kap. 8-9 och 11

Uppgift: Varje grupp kommer att tilldelas en av analysmetoderna, innehållsanalys, narrativ analys och kritisk diskursanalys, och kommer därefter att tillämpa denna på ett utdrag ur en kvalitativ intervju. Uppgiften är att på workshopen använda metoden för att göra en analys av materialet. Fundera också över vilka styrkor och svagheter ni upptäcker att analysmetoden har under arbetet.

Grupparbetet kommer att ske under den schemalagda tiden men det är bra om alla i gruppen redan har läst in sig på den egna metoden, samt översiktligt om de övriga metoderna. Det är även bra att ha läst igenom intervjumaterialet en gång inför tillfället.

Igentagning sker genom skriftlig komplettering där uppgiften genomförs individuellt och rapporteras till seminarieledare i en text om 2-3 sidor. Kontrollera med den egna gruppen vilken analysmetod som gruppen tilldelats och hur gruppen har diskuterat kring för- och nackdelar med metoden.

Examinerande seminarium: Vetenskapsteori (SEM7)

Inför seminariet kommer varje arbetsgrupp att tilldelas en av de vetenskapsteoretiska skolbildningarna positivism, hermeneutik, konstruktionism och kritisk realism. Gruppen ska till seminariet förbereda en presentation om fem till tio minuter av den tilldelade skolbildningen. Presentationen ska vara strukturerad utifrån en tänkt studie som tar utgångspunkt i den tilldelade skolbildningen. Den tänkta studien ska innehålla forskningsfråga, metod och empiri. Det ska finnas en tydlig koppling mellan skolbildningen och de olika delarna av den tänkta studien.

Var och en i arbetsgruppen ska kunna hålla denna presentation. Under seminariet kommer studenterna att arbeta i tvärgrupper och där presentera den tilldelade skolbildningen. Efter presentationen ges övriga deltagare i tvärgruppen möjlighet att ställa frågor om den skolbildning och studie som presenterats.

Arbetet i tvärgrupperna avslutas med att tillsammans formulera en eller två diskussionsfrågor relaterade till vetenskapsteori. Observera att denna fråga då inte ska avhandla metodfrågor eller frågor rörande sakförhållanden.

Även om man har ansvar för att vara extra inläst på den skolbildning man blivit tilldelad är det viktigt att man även läser litteraturen relaterad till övriga skolbildningar till seminariet.

Litteratur: Sohlberg, Peter & Sohlberg, Britt-Marie (2018). *Kunskapens former: vetenskapsteori och forskningsmetod*. 4 uppl. Stockholm: Liber

Igentagning av missat seminare tillfälle sker genom att den studerande skriver en fördjupad seminariereflektion, omfattande 4-5 sidor, efter att ha intervjuat kamraterna i den egna gruppen kring vad som tagits upp på seminariet. Texten sänds till ansvarig lärare innan kursens slut.

Examinerande seminarium i kvantitativ metod (SEM10)

Litteratur: Dahlstedt och Gruber kap. 4 & Djurfeldt, et al.

Till det här seminariet ska ni i er arbetsgrupp designa en kvantitativ studie utifrån en kvalitativ studie. Arbetsgruppens studie presenteras i rapportform. **Rapporten skall vara på tre, max fem A4 sidor, enkelt radavstånd, 12ppt.**

Studien kan följa den kvalitativa med korrigeringar för att upplägget följer en kvantitativ vetenskaplig metod eller lyfta en del från den kvalitativa studien och korrigeras så att upplägget följer kvantitativ vetenskaplig metod.

Följande rubriker ska finnas med i rapporten:

- Syfte
- Studiedesign
- Population

- Urval
- Variabler
- Statistiska metoder för analys

Under varje rubrik ska arbetsgruppen beskriva sina val, vad de ska göra och hur. Valen ska motiveras.

Under seminariet diskuterar vi ovanstående rubriker utifrån de olika rapporterna i tvärgrupper.

Den kvalitativa artikeln som är underlaget till era arbeten finns tillgänglig på LISAM under Kursdokument-Statistik.

Den skriftliga rapporten läggs in på LISAM, Samarbetsyta/Statistik, senast kl. 17.00 två dagar innan seminariet.

För igentagning; kontakta ansvarig lärare.

Examinerande workshop i kvantitativ metod (SEM11)

Litteratur: Djurfeldt, et al.

Till den här workshopen behöver ni ladda ner statistikprogrammet spss till era datorer. Som student vid LiU kan ni få tillgång till en gratis studentversion. Under workshopen kommer vi bekanta oss med spss och pröva att göra olika statistiska analyser av ett datamaterial som ni kommer få tillgång till under workshopen. Ni behöver även ha Djurfeldt et al. tillgänglig.

Examinerande seminarium: Uppsatsgranskning (SEM8)

Litteratur: Självständigt arbete från socionomprogrammet 2019 (välj något av de arbeten som finns utlagda på LISAM).

Litteratur: Ahrne & Svensson (red), Djurfeldt mfl., Larsson, Dahlstedt och Gruber (red) samt Sohlberg och Sohlberg.

Uppgift: Välj ett av de arbeten som finns utlagda på LISAM. Läs det och gör en kritisk granskning av arbetet. **Din kritiska granskning skall presenteras dels skriftligt i form av ett papper om 2-3 A-4 sidor, dels muntligt vid seminariet.** Den muntliga presentationen bör förberedas så att den innefattar en kort sammanfattning av din egen kritik (ca 5 min) samt en redogörelse för två korta punkter från vilka man kan dra lärdom inför det självständiga arbetet. De två punkterna bör lyfta fram något som du anser är mycket bra respektive något som du anser har utförts mindre bra i det lästa arbetet. **Texten gäller som inträdesbiljett till seminariet.**

Förslag på kriterier för granskning av självständiga arbeten:

- Forskningsproblem, syfte och frågeställningar: hur väl är de presenterade och hur väl motiveras valet av forskningsfråga? Hur förhåller sig arbetet till socialt arbete?
- Forskningsöversikten: hur väl är den presenterad och har den en lämplig omfattning? På vilket sätt relateras den tidigare forskningen till det egna syftet?
- Teori: Hur lämplig är den teoretiska referensramen i relation till syftet och problemet? Hur pass väl utvecklad är den teoretiska diskussionen?
- Metod: är metodbeskrivningen tillräcklig? Hur motiveras valet av datainsamlingsmetod och material? Hur väl sammanhänger undersökningens uppläggning med syfte och teori? Finns det några brister i designen? På vilket sätt diskuteras etiska frågor, och är denna diskussion tillräcklig.
- Slutsatser och diskussion: Besvaras forskningsfrågan? Hur används de teoretiska utgångspunkterna för att förstå/ förklara empirin?
- Originalitet och analytisk skärpa: Uppvisar författaren någon samhällsvetenskaplig fantasi? Hur väl utvecklade är de teoretiska, metodologiska och analytiska resonemangen genom arbetet? Hur pass självständiga är författarna i sin användning av teorier och tidigare forskning?
- Formalia: Vilka större brister finns? Är referenssystemet enhetligt och korrekt använt?
- Disposition och text: Hur väl strukturerat är arbetet? Är språket begripligt och vilka andra kvaliteter finns i sättet att skriva?

Seminariedeltagande och skriftlig uppgift kan tas igen genom att den skriftliga redovisningen utökas till 5 sidor. Uppgiften sänds till ansvarig lärare.

Examinerande seminarium: Uppsats PM (EXM3)

Promemorian skrivs och presenteras av de bägge uppsatsförfattarna tillsammans. Vid seminariet ingår att kommentera någon annans PM samt att respondera då den egna diskuteras. Du skall dessutom läsa igenom alla de PM som behandlas under den session där du själv deltar och aktivt bidra till diskussionen av dessa PM. Schema för seminarierna läggs ut på LISAM efter det att alla PM är inlagda, d v s tidigast förmiddagen efter inlämningen.

När du agerar som kommentator använd gärna de punkter som du finner tillämpliga i den lathund för granskning som finns nedan. Kommentatorerna skall också lämna en skriftlig redogörelse (1-2 sidor) för kommentarerna till respondenter och seminarieledare. Nedan finns också anvisningar för skrivande av PM.

PM skall läggas in på LISAM i mappen på samarbetsytan vid den tidpunkt som anges för inlämningen i schemat (använd era namn också som namn på filen). Filen skall också läggas in på den icke-anonymiserade inlämningen i LISAM som är kopplad till momentet. Försenad inlämning innebär att man inte kan vara med på seminariet och igentagning krävs.

OBS: eftersom andra i kursen är beroende av att texterna distribueras vid den tid som angetts i schemat kan ingen extra tid ges för dem som har särskilt stöd genom koordinator för funktionshinder.

Anvisningar för skrivande av PM

Nedan följer en utvecklad uppställning som beskriver lämpliga rubriker och innehåll. Er PM skall **inte omfatta mer än 9 sidor exklusive referenser**. Använd gängse referensteknik och följ de rekommendationer kring skrivande som finns i denna studiehandledning.

- Inledning och problemformulering: Skall väcka intresse och ringa in samt beskriva det problem som skall studeras. Den bör också motivera på vilket sätt detta är ett angeläget forskningsproblem – med hänvisning till forskningsläge, vetenskaplig teoriutveckling, samhällsrelevans eller annat. Här skall det egna problemet också relateras till socialt arbete som forskningsfält. Här kan man också resonera kring studiens relevans för det sociala arbetets praktik.
- Syfte och specifik frågeställning: Vad är syftet och vilken forskningsfråga skall besvaras samt vilka underliggande frågeställningar avser studien att besvara?
- Anknytning till tidigare forskning: Vilken tidigare forskning inom socialt arbete bygger studien vidare på respektive tar avstamp ifrån? Denna kan relateras till studien genom; forskningsproblem, forskningsfält, teori, metod. På vilket sätt förhåller sig den föreliggande studien till den tidigare forskningen? Diskussionen av tidigare forskning bör innehålla internationellt publicerade vetenskapliga artiklar (ca 10-20) såväl som svenska avhandlingar och forskningsredovisningar. Majoriteten av artiklarna skall vara skrivna inom ämnet socialt arbete. Observera att det viktiga är att lyfta fram vilka frågor som har studerats och vilka resultat som är av vikt för den egna studien. Det är inte referat av artiklar och böcker efterlyses.
- Teorianknytning: Vilket eller vilka teoretiska perspektiv kommer att användas i studien? På vilket sätt skall de användas? Varför är detta perspektiv eller dessa teoretiska utgångspunkter speciellt lämpliga? Vilka begrepp är viktigast och hur förhåller de sig till varandra? Det är viktigt att teorierna behandlas i en reflekterande diskussion och att teorianknytningen inte består av referat av inlästa texter.
- Metod och metodologiska överväganden: Hur skall studien genomföras; val av empiri, val av datainsamlingsmetod, urval, val av analysmetod, m m. Det är viktigt att du motiverar dina val och diskuterar alternativa tillvägagångssätt samt att du relaterar dina överväganden till en övergripande vetenskapsteoretisk och metodologisk diskussion. Här bör du också föra en diskussion kring de etiska dilemman som aktualiseras i studien.

Av vikt är att du anknyter till såväl kurslitteratur som mer specifik litteratur kring den metod du skall använda.

- Kritisk reflektion: Vilka förtjänster respektive brister har den skissade studien? Vilka etiska dilemman respektive metodologiska problem kan uppstå, vilka brister i tillförlitlighet (validitet, reliabilitet) kan studien komma att belastas med?
- Studiens kunskapsbidrag: Om vad skall studien generera kunskap? Hur kan den bidra till den tidigare forskningen kring problemet?
- Planerad arbetsgång: Redovisning av arbetsgången i arbetet vecka för vecka.

Var genom hela texten noga med att motivera och diskutera dina val. Använd handledaren för att få synpunkter på studiens uppläggning vid PM-skrivandet. Tänk dock på att PM:en är både en hemtentamen och en förberedelse för det självständiga arbetet. Det du behöver skriva för att examineras på kursen (och uppfylla kursmålen) kan ibland vara mer utvecklat och utförligt än vad du behöver tänka på inför det självständiga arbetet. Dock gäller att ju bättre inläst du är på forskning, teori- och metodlitteratur och ju mer genomtänkt och preciserad din studie är, desto bättre förberedd är du inför det självständiga arbetet.

Bedömningen av promemorian omfattar 24 poäng. För betyget godkänd krävs 13 poäng och för betyget VG 19 poäng.

Vid bedömningen av PM används följande utgångspunkter:

Studiens uppläggning (harmoni i forskningsproblem – teori – metod)	5p
Anknytning till socialt arbete	1p
Teoretisk och metodologisk medvetenhet	6p
Litteraturanknytning	5p
Skriftlig framställning och referensteknik	3p
Struktur och helhet	2p
<u>Originalitet och kreativitet</u>	<u>2p</u>
Totalt	24 p

Lathund för granskning av PM

- Undersökningens problem, syfte och frågeställningar: hur väl är de presenterade? Är de begripliga och hänger de samman? Lyckas man skapa intresse för problemet? Hur förhåller sig problemet till socialt arbete som forskningsfält, kunskapsområde och/eller praktik?
- Litteraturanknytning: Hur väl motiveras forskningsfrågorna och forskningsproblemet genom anknytning till tidigare forskning? Saknas anknytning till central litteratur på fältet? Saknas kopplings till socialt arbete som forskningsfält? Hur väl hänger den teoretiska referensramen samman med syfte och problem? Kan forskningsfrågorna

besvaras och belysas genom den valda teorin och dess begrepp? Hur pass väl utvecklad är den teoretiska diskussionen? Hur självständigt förhåller sig författarna till litteraturen?

- Metod: Är metodbeskrivningen tillräcklig – diskuteras urval, datainsamling, materialets validitet/tillförlitlighet och analysmetod? Hur motiveras valet av datainsamlingsmetod och material? Hur väl sammanhänger undersökningens uppläggning med dess syfte och teoretiska inramning? Finns det några brister i studiens uppläggning? Är den forskningsetiska diskussionen tillräckligt utvecklad? Hur utvecklad är diskussionen kring alternativa tillvägagångssätt?
- Originalitet och analytisk skärpa: Uppvisar författaren någon samhällsvetenskaplig fantasi? Hur väl utvecklade är de teoretiska, metodologiska och analytiska resonemangen i PM:en?
- Formalia: Finns några större brister?
- Disposition och text: Hur väl strukturerad är PM:en? Är språket begripligt och vilka andra kvaliteter finns i sättet att skriva?

Goda råd för kommentatorer vid PM-seminarier

1. Försök alltid att kritisera en text på dess egna villkor. Läs därför alltid texten minst två gånger.
2. Tänk på att syftet med seminariet är att bidra med synpunkter som kan förbättra uppläggningsen av studien, ge därför enbart konstruktiv kritik. Ställ gärna frågor som initierar en diskussion kring de dilemman som finns i den skisserade studien.
3. Kommentatorns uppgift är att kommentera både brister och förtjänster, och det är lika viktigt att motivera varför något är bra som varför det inte är bra.
4. Var alltid väl förberedd. Ha noggranna och detaljerade anteckningar för vad du skall ta upp. Om det är flera kommentatorer, kom överens om vem som skall ta upp vad redan innan seminariet.
5. Utgå gärna från fyra till fem övergripande teman för de kommentarer du ger och formulera sedan frågor eller påpekanden under dessa teman. Gör en prioriteringsordning över de frågor som skall tas upp och anpassa mängden av kommentarer under varje tema till den tid som finns till förfogande.
6. Försök att formulera dina synpunkter på en mer övergripande nivå som går utöver påpekande av enskildheter. Se snarare enskildheterna som exempel som illustrerar vad du menar.

7. Använd inte tiden för en petig diskussion av formalia. Ta bara upp de allvarligaste bristerna och använd en lista för språkliga fel och andra mindre misstag.
8. Tänk på att hålla tempot uppe, varken respondent eller auditorium skall behöva vänta på att kommentatorn skall hitta en viss sida eller komma på vad hon eller han skall säga.
9. Oppositionen bör avslutas med ett sammanfattande omdöme om studien och framställningen i promemorian som helhet, påtala både förtjänster och brister.

Urkund

Till Urkund sänds hemtentamen och distanstentamen genom LISAM.

Fusk och plagiat

Med fusk menas att med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöka vilseleda examinator när en studieprestation ska bedömas. Om en examinator misstänker att en student fuskat ska hon/han anmäla det till Linköpings universitets disciplinnämnd (www.student.liu.se/regler/disciplinarenden/atgard), som sedan utreder ärendet och fattar beslut om eventuella disciplinära åtgärder. En form av fusk är så kallat plagiat. Plagiat är när man på ett otillåtet sätt använder sig av andras texter. Det är därför viktigt att man som student försäkrar sig om vilka regler och normer som gäller när man skriver referat av andras texter och när man citerar. Mer information om vad plagiat innebär finns här: www.urkund.se/SE/support_handboken.asp. För att kunna upptäcka plagiat kan en examinator med hjälp av Urkund jämföra en students text med andra texter som ligger lagrade i Urkunds databas.

Återkoppling

Återkoppling på inlämnade texter vid seminarium ges enbart då uppgiften inte är godkänd. Salstentamen/distanstentamen återkopplas genom lösningsförslag på nätet. PM återkopplas genom individuella kommentarer i skriftlig form.

Kursutvärdering

Utvärdering är i alla sammanhang viktig och inom universitetet har vi en skyldighet att utvärdera och utveckla vårt arbete i förhållande till utbildningsplan, kursplaner och examinationsrätt. Utvärdering är också en vital del i socionomprofessionen, där all verksamhet bör följas upp och revideras utifrån utvärdering. Kontakta oss gärna för att delge era synpunkter under kursens gång. Vid kursens slut kommer en utvärdering att sändas ut genom den nya kursvärderingssystemet Evaluate. När utvärderingstiden är slut kommer du att få tillgång till en rapport som redovisar kursvärderingens resultat.

Kursen utvärderas också genom en lärandedialog. Tid för detta fastställs efter samråd med kursrepresentanter.

Kurslitteratur

Lista över obligatorisk kurslitteratur finns på Studieinfosidan, se länk på LISAM

Referenslitteratur (tips för vidare läsning vid PM-skrivandet)

Vetenskapsteori och forskningsetik, m m:

Allwood, C. M. & Erikson, M. G. (2017) *Grundläggande vetenskapsteori*, Lund: Studentlitteratur.

Alvesson, M. & K. Sköldberg (2017) *Tolkning och reflektion. Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*, Lund: Studentlitteratur.

Alvenhus, Johan (2018) *Problemformulering*, Lund: Studentlitteratur.

Eldén, Sara (2020) *Forskningsetik – Greppbar metod*. Lund: Studentlitteratur.

Esseveld, J. & Larsson, L (2017) *Kvinnopolitiska nyckeltexter*, Lund: Studentlitteratur.

Danemark, B.; Ekström, M. & Karlsson J. C. (2018) *Att förklara samhället*, Lund; Studentlitteratur.

Gilje, Nils & Grimen, Harald (2007). *Samhällsvetenskapernas förutsättningar*. 3. uppl. Göteborg: Daidalos.

Gustavsson, Bernt (2000). *Kunskapsfilosofi: tre kunskapsformer i historisk belysning*. Stockholm: Wahlström & Widstrand.'

Molander, Bengt (2011). *Vetenskapsfilosofi: en bok om vetenskapen och den vetenskapande människan*. 2. uppl. Stockholm: Thales.

Kvantitativ metod

Bringsrud Fekjær, S. (2017) *Att tolka och förstå statistik*, Malmö: Gleerups

Dahmström, K. (2011). *Från datainsamling till rapport: att göra en statistisk undersökning*, 4, [eller tidigare] uppl. ed. Studentlitteratur.

Edling, C. and P. Hedström (2003) *Kvantitativa metoder: grundläggande analysmetoder för samhälls- och beteendevetare*. Studentlitteratur.

Esaiasson, P. m.fl. (2017). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Stockholm: Norstedts juridik.

Trost, J. & Hultåker, O. (2016) *Enkätboken*, Lund: Studentlitteratur.

Wenemark, M. (2017) *Enkätmetodik med respondenten i fokus*, Lund: Studentlitteratur.

Kvalitativ metod

Alvesson, M. (2011) *Intervjuer: genomförande, tolkning, reflexivitet*, Stockholm: Liber.

Andrews, M. et al. (2013) *Doing Narrative Research*: Sage.

Andrews, M. et al. (2014) *What is Narrative Research*: Bloomsbury Academic.

Aspers, P. (2011) *Etnografiska metoder*, Stockholm: Liber.

Berg, M. (2015) *Netnografi, Att forska om och med internet*, Lund: Studentlitteratur.

Bergström, G. & K. Boréus (2018) *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, Lund: Studentlitteratur.

Braun, V. & Clark, V. (2006) Using Thematic analysis in psychology, *Qualitative Research in Psychology*, 3(2):77-101.

Bryant, L. (2015) (Red) *Critical and Creative Research Methodologies for Social Work*, London: Routledge.

Börjesson, M. & E. Palmblad (2007) *Diskursanalys i praktiken*, Stockholm: Liber.

Campbell, A. (2016) *Research Design in Social Work*: Learning Matters.

Charmaz, K. (2014) *Constructing Grounded Theory*: Sage.

Czarniawska, B. (2014) *Ute på fältet, inne vid skrivbordet*, Lund: Studentlitteratur.

Dahlin I. S. & Homlgren, K. (2017) *Fokusgrupper*, Lund: Studentlitteratur.

Fejes, A. & R. Thornberg (2015) *Handbok i kvalitativ analys*, Stockholm: Liber.

Frostling, M. (2017) *Kvalitativa metoder*, Lund: Studentlitteratur.

Guvå, G. (2003) *Grundad teori – ett teorigenererande forskningsperspektiv*, Stockholm: Liber.

Johansson, A. (2005) *Narrativ teori och metod*, Lund: Studentlitteratur.

Justesen, L & N. Mik-Meyer (2012) *Kvalitativa metoder: Från vetenskapsteori till praktik*, Lund: Studentlitteratur.

Leavy, P (2015) *Method Meets Art*, New York: The Guilford Press.

Livholts, M och Tamboukou, M (2015) *Discourse and Narrative Methods. Theoretical Departures, Analytical Strategies and Situated Writing*. London: Sage.

Padgett, D. K (2008/2016) *Qualitative Methods in Social Work Research*, Sage.

Reissman, C. K. (2008) *Narrative Methods for the Human Sciences*, Sage.

Rienecker, L. (2016) *Problemformulering*, Malmö: Liber.

Rennstam, Jens & Wästerfors, David (2015). *Från stoff till studie: om analysarbete i kvalitativ forskning*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Shaw, I. (2014) *Doing Qualitative Research in Social Work*: Sage.

Sjöberg, K & Wästerfors, D (2008) *Uppdrag forskning, Om konsten att genomföra kvalitativa studier*, Malmö: Liber.

Sjöberg, K. (1999) *Mer än kalla fakta. Kvalitativ forskning i praktiken*, Lund: Studentlitteratur.

Starrin, B. & Svensson, P-G. (1994) *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*, Lund: Studentlitteratur.

Thomsson, H. (2010). *Reflexiva intervjuer*, Lund: Studentlitteratur.

Wibeck, V. (2010) *Fokusgrupper: Om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*, Lund: Studentlitteratur.

Widerberg, K. (2002) *Kvalitativ forskning i praktiken*, Lund: Studentlitteratur.

Winther Jørgensen, M. & L. Phillips (2000) *Diskursanalys som teori och metod*, Lund: Studentlitteratur.

Skrivande

Becker, S. H. (2008) *Tricks of the Trade – Yrkesknep för samhällsvetare*, Malmö, Liber.

Dahlstedt, M & Livholts, M (2018) Gränsöverskridande socialt arbete. I Dahlstedt (Red). *Gränsöverskridande socialt arbete*, Lund: Studentlitteratur: 169-176.

Hellspång, L. (2014) *Forskningsuppsatsens retorik*, Lund: Studentlitteratur.

Lindstedt, I. (2017) *Forskningens hantverk*, Lund: Studentlitteratur.

Livholts, M. (2012) *Emergent Writing Methodologies in Feminist Studies*. Routledge: London.

Lundberg, S. (2018) Forum: Akademiskt och professionellt skrivande inom socionomutbildningen. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 3-4: 315-327.

Nylén, U. (2005) *Att presentera kvalitativa data – Framställningsstrategier för empiriredovisning*, Lund: Liber.

Reinecker, L. & P. Stray Jørgensen (2018) *Att skriva en bra uppsats*, Stockholm: Liber.

Tivenius, O. (2015) *Uppsatsens inre liv*, Lund: Studentlitteratur.

Referenslitteraturen kan användas som komplement till den obligatoriska litteraturen.